

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYÉNEK ÉS A ZEMPLEN-MEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLETNEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmentelen levelek
csak ismert keszektől fo-
gadtatnak el.
Készítők nem adatna
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilatkozatok minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HÍRDETÉS DI
hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után
1 kr.
Asonfelül bélyeg 80 kr.
Kiemelt díjazottak s kör-
sövel ellátott hirdetések-
nyekért tértmérték szerint
minden 23 centiméter
után 3 kr számítatnak.
Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

A vármegye gyűlésterméből.

(Folyt. és vége.)

A közgyűlés másodnapján, az első napi közgyűlésről szerkesztett jegyzőkönyvek meghitelesítése során, *Dókus Gyula* főjegyző előterjesztette a b. e. *Baross* minister gyászoló özvegyéhez intézendő részvétiratot, mely így szól:

Nagyméltóságú Asszony!

Nemzeti életünk egét bus fellegek homályosítják el, mert megszűnt létezni azon férfi, kit büszkén nevezhetünk jobb jövőnk egyik főalkotójának.

Igaz hazafi-érzéssel, megrendülve álljuk körül azon ravatalt, melyen a magyar nemzet osztatlan szeretetének tárgya nyugszik, kétkezzel szívünkben az emberi sors iránt, aggódva nagy nemzeti feladataink megoldása felett záródokolunk a ravatalhoz, önmaguktól kérdezve: mit remélhetünk, ha nagyjaink így elhullanak, ha e nemzet munkásai, még mielőtt befejezhetnék missiójukat, kidőlnék.

Nagyméltóságú Asszony!

Azon millió hazafihoz, kik ma részvételükkel felkeresik, csatlakozunk mi is. Eljöttünk képzeletünkben, hogy együttviseljük és közösen hordozzuk a nagy gyászt, melyet az ádáz sors sújtó keze mért ránk. Eljöttünk, hogy részvételünket fejezzük ki azon családnak, melyet a lángoló hazaszeretet szülte kötelességérzet egyedüli kincsétől, a tüzhely vezéréstől fosztott meg.

Ezen közrészvét könnyítse Nagyméltóságod fájdalmát. Legyen meggyőződve, hogy a közös fájdalomban legjobban megértjük azon veszteséget, mely Nagyméltóságod és tisztelt családját érte és éppen azért részvételünk is a legmelegebb érzelemtől áthatott nyilatkozata azon fájdalomunknak, melynek nagyságát kifejezni nem, csak együttérezni lehet.

Fogaddja Nagyméltóságod és tisztelt családja őszinte részvételünk ismételt kifejezését, melylyel maradtunk.

S. a.-Ujhelyben, 1892. évi május 10-én.
T. Zemplénvármegye közönsége nevében:

Matolai Etele
alispán.

Az alispán jelentéséből felemlítjük, hogy a vetések jól fejlődtek, a hasznos háziállatok egészségi állapota kitünő. A szerencsi cukorgyárban működő iskola, a cseh- és morvaországi munkások gyermekeinek megmagyarosítása tekintetében is,

TÁRCA.

Drága hamvak.

A magyar történelmi társulat 25 éves fennállásának évfordulóját ma egy hete ünnepelte a fővárosban.

Az ünnepi közgyűlésnek legérdekesebb és legfontosabb momentuma volt — írja a *Budapesti Hírlap* — *Thaly Kálmán* alelnök felolvasása arról, hogy ő és társa, *Fraknói Vilmos* püspök, a jeles történetűdős, ezelőtt két és fél évvel, hogyan ásatták föl és találták meg *II. Rákóczi Ferenc* és *Zrínyi Ilona* hamvait?

Minket, zemplénieket, kiknek méltó dicsekvésünk tárgya, hogy a XVII. és XVIII. század nemzeti hőse, *Rákóczi Ferenc* 1676. márc. 27-én itt Zemplén ege alatt, a szabadság klaszikus földjén, *Bors* faluban pillantotta meg az első világságot: kell, hogy mindenek fölött érdekkeljenek és érdekelnék is a drága hamvak, melyekről a Rákóczi-kor érdemes történetírójának harmadfél óráig tartott, siri csendben hallgatott felolvasásából megtudtuk, hogy:

Vége megvan hát a kétségtelen bizonyosság, hogy a halhatatlan emlékü fejedeleme földi maradványai még mindig a galatai *Saint-Benoit* lazarista kolostor templomának sirboltjában nyugszanak s hazug volt a szóbeszéd, melyet főképp a konstantinápolyi osztrák diplomácia terjesztett, hogy Rá-

igen szép eredményt mutat föl. — A kir. keresk. minister a vármegye területén lévő ipariskolák számára 1770 ftnyi állami segédelmet nyújtott. — Az idejűjónozás hadképeségi százaléka átlagban: 16.5%; 1890-ben 23, 1891-ben 17³/₄ volt a százalék átlaga, tehát hadképeség tekintetében, a legutóbb szerzett tapasztalatok szerint, hanyatlás mutatkozik; feltűnő hanyatlás tapasztalható a s.-a.-ujhelyi járásban, míg ellenben a sztrópai és szinni járások hadképeségi érszázaléka nagy emelkedést mutat. — A jelentés tudomásul vétele után:

Olvastatott *Vicsmándy Ödön*, volt főjegyzőnek a vármegye közönségéhez intézett levele, melyben „kegyeletes érzéssel” vesz bucsút és „hálától elfogult szívvel mond köszönetet a mélyen tisztelt vármegyei közönségnek azon lekötelező jóságáért, hogy kitüntető bizalmával és rokonszenvével hosszú időközön keresztül ötlet megfizetési kegyes volt; — — — — — egyszersmind magát »további kegyes jóindulatába és becses emlékébe» ajánlotta. — *Bydeskuty Sándor* indítványozta, hogy a bucsúzónak, a vármegye körül szerzett érdemei méltánylásául, jegyzőkönyvi elismerés szavazzassék; *Karsa Ferenc*, *Enyicskey Gábor*, *Barthos József* és *Spilenberg József* biz. tagok hozzászólása után a bucsuzó levél tartalma tudomásul vétetett. — A határozat kimondása után, hogy t. i. az elbucsuzó levél tudomásul vétetik és irattárba tétetni rendeltetik, főispán öméltóságá, székéről felemelkedve, az u. n. »Vicsmándy-ügy» fölött, mely a jelenlegi alkalommal utoljára forgott a vármegye előtt, sajnálkozásának adott kifejezést.

A s.-a.-ujhelyi vármegyei közkórház igazgatóválasztmányában megüresedett két tagsági hely *Dókus Gyula* és *Hornay Béla* dr. bizotts. tagokkal tölthetett be. — A vármegyei közútak megállapítása tárgyában kelt ministeri leirat tárgyalása során az újhely-bereczkii út a közútak sorába felvételét, — ez alkalommal elrendeltetett az is, hogy a községi közlekedő utak osztályába sorozott a-hrabóc-kucsin-kladzáni út egész *Tavarna* községig menve kiépíttessék. — A kir. belügyministernek újabb rendelete alapján és kénytelenségből végre elfogadta a vármegye közönsége azt az igen terhes szerződést, melynek erejénél fogva a községek és volt urbéres községek tulajdonait képező erdők állami kezelés alá vétetnek. — Még többrendbeli ministeri leirat felolvasása után tárgyalás alá került a *Sára* község áttelepítésére alakult küldöttség véleményes előterjesztése, melyszerint *Sára* a jelen-

kóczi hamvai rég eltűntek onnan. *Thaly Kálmán* Fraknói Vilmos püspökkel együtt meggyőződött a szent ereklyék ottlétéről; a fölfedezészámba menő vizsgálat azonban csak tömördek nehézség legyőzése után volt lehetséges. A két tudós csakis *Bonetti palmyrai* érsek, konstantinápolyi pátriárka-helyettes különös engedelmével bontathatta föl a sirt és irásban kellett megigérniök, hogy a dolgról teljes két évig nem szólnak senkinek s hogy *Rákóczi* hamvainak hazaszállítása iránt mozgalmat nem indítanak.

A sirbolt fölnyitása 1889. október 7-én történt *Thaly*, *Fraknói*, *monsignore Bonetti* és a francia lazarista szerzetesek jelenlétében, a legnagyobb titokban. A koporsókra bukkanai nem volt könnyű dolog, mert 1839-ben a templom süllyedő talaját olyaténképpen javították ki tudatlan és kegyelet nélkül való munkások, hogy a kriptát törmelékkel és oltatlan mésszel tömték tele. Hosszu, nehéz munka után elsőbben az a koporsó bukkant elő, melyben gróf *Bercsényi Miklósné Csáky Krisztina* csontváza van; majd napvilágra kerültek *Zrínyi Ilona* hamvai és végül a fejedeleme besüppedt, száraz földdel teli koporsója.

Mikes Kelemen Törökországi Levelei-nek adatai után föltétlen bizonyossággal meglehetett ismerni *Rákóczi* maradványait: a boncoláskor föllélt hatalmas koponyát, melyben még most is benne vannak a balzsamozáshoz használt illatos fűszerszámok és az óriás csontvázat. A cikkelyformára fölfűrészelt koponyába vissza volt illesztve a csont. A XV. Lajos korabeli biborbáronyruha foszlányai is ott heverték a koporsóban, sok szá-

leg elháríthatatlan nehézségek megszüntéig maradott és úgy, amint eddig volt, — az áttelepítésre szolgáló 2022 ft 26 krnyi pénzmaradvány pedig *Sára* község javára, hogy abból ismétlődhető árvízveszedelem idején számára segítség nyujtassék, mint külön álló vármegyei alap fog kezelteni. — A s.-a.-ujhelyi kir. dohány- és szivargyár számára az állam által megvásárolt és a város által eladott telekrészre vonatkozó örök-adásvételi szerződést törvényhatósági jóváhagyó záradékkal látták el.

A kassai keresk. és iparkamara szakvéleményének felolvasása után s annak félretételével megengedendők talála a közgyűlés, hogy a tályai csizmadiák, cikkeknek elárúsítása végett, a szerencsi hetivásárookra ellátogathassanak, egyszersmind a vonatkozó vármegyei szabályrendeletet is megfelelő értelemben módosította. — *Torontal*-vármegyeinek abbeli átiratát, hogy az adóbehajtása körüli teendőik szabályozása iránt a kir. pénzügyministerhez *Zemplén* is hasonló szellemű feliratot intézzen, mellőzte a közgyűlés; mert nekünk vármegyénk területén az ezen a téren eddig követett eljárás ellen felpanaszolnivalónk nincsen, — ellenben pártolta *Bars*-vármegye közönségének átiratát országos állatvásárok rendezése iránt.

Olvastatott *Csisszár Gábor* vármegyei főpénztárosnak folyamodása, melyben elgyengült szemének megpihentetése végett az év végéig terjedő szabadságoltatást kér — s evvel kapcsolatban tárgyalatott *Horváth József* várm. tb. főjegyzőnek kérvénye hat heti szabadság megadása iránt. Mind a két folyamodás kedvező elintéztést nyert, egyszersmind a vármegyei pénztár átvétele és átadása küldöttségre bízott.

Törvényhatósági tárgyalás alá került s jóváhagyatott a főpénztárosnak az 1891. évről szerkesztett házipénztári számadása 108,996 ft 27 krnyi bevétellel, 106,993 ft 60 krnyi kiadással, következőleg 2002 ft 67 krnyi pénzmaradvánnyal.

Stern Ármán dr. s.-a.-ujhelyi orvosnak tudori oklevele bemutatattván, a kihirdetés záradékával ellátott. — *Vehécs* község számvizsgáló elnöki teendőivel *Sidó Dezső*, v.-csemernyei lakos, bízott meg.

Egy egész sereg, jobbára község-gazdasági ügyekre vonatkozó tisztai ügyészi előterjesztés tárgyalása és elfogadása után (itt csak azt említjük föl, hogy *Kozma Menyhértnek B.-Vécs* község birájává történt, de felebbezés alá került megválasztása törvényesnek találtatván, megerősített) a felülvizsgált községi szervezkedési szabályrende-

raz izomdarabbal és az aranyos szemfödél rongyaival együtt. *Thaly Kálmán* meglepte a tetem mellett a fejedeleme anyjától öröklött jeruzsálemi olvasójának fa- és kőszemét, továbbá egy smaragd amulettet. A ruhán tizenennyolc szinarany csatocskát talált. Ez ereklyetárgyakat magával hozta az érdemes történetbuvárló s az aranyhimes ruha egy darabját később *Kossuth Lajosnak* ajándékozta.

A hamvakat a *Boldogasszony* oltárára helyezte el *Thaly Kálmán*, majd egy ujdonatú cédrusfaladába rakta, hozzájuk tevén a vizsgálatról írott jegyzőkönyvnek egy üvegbé zárt példányát is. Több mint hat óra hosszág tartott ez a kegyeletes munka, mely után *Thaly Fraknóival* leborult a föltár előtt és hangos szóval, buzgó magyar imádságban adott hálát Istennek, hogy sikerült a dicső szabadsághős hamvait föltalálni és megmenteni a pusztulástól. A francia szerzetesek megindultan nézték e jelenetet. A cédrusfaladát visszahelyezték a sirboltba s a kulcsát a kolostor szupériorja őrizi.

A becsületünkre bizott titkot, így végezte felolvasását *Thaly Kálmán*, hiven megtartottuk és megtartottam, nemcsak a kikötött két esztendő lejártáig, de még tovább: harmadfél évig. És pedig eme fél évvel tovább csak azért, hogy annak kinyilatkoztatásával a magyar történelmi társulat negyedszázados emlékünepe alkalmából kedveskedhessem nemzetemnek.

A felolvasás után sokan üdvözölték, mi most köszöntjük hazafias érzélemmel, a jeles történetbuvárlót, ki e kegyeletes vállalkozásával egy régi, szomeru kétséget oszlattott el.

letekről szóló tisztí ügyészi referádák következtek, melyek alapján S. Patak szab. rendelete lényeges módosítással, — a sókúti, bereczkii és velejei körjegyzőséghez tartozó községek szabályrendeletei megjegyzés nélkül jóváhagyattak; ellenben a többi községeiké, minthogy az 1886. évi XXII. t. c. 25. és 27. §§-ainak rendelkezéseivel ellenkeznek, módosítás és átdolgozás végett az előjárásoknak visszaadattak. — Homonna városnak tűzrendészeti szabályrendelete megerősített.

Még sok, de kevésbé közérdekű ügy elintézése után felolvasták a számonkérőszéki ülés jegyzőkönyvét, mely a pénztárak rendben létéről és az egyes hivatalokban lévő ügy-hátralékok apadásáról nyugtatta meg a közönséget.

Az újhelyi mértékhitelítő hivatal bérlési viszonyának megszüntetésével kimondatott, hogy a vármegye azt továbbra is a volt bérlővel, *Albrecht* Tamás képesített hitelítővel kezelteti és tőle a mértékhit. alap javára az évi nyers jövedelemnek 6%-át követeli havi részletekben. egyszersmind a bárcakönyv ellenőrzésének gyakorlását a vármegye számvevőségére bízta.

Végül a főszámvevő terjesztette elő határozati javaslatát, melyek elfogadásával jóváhagyattak: H.-Rokitó, Izb.-Rokitó, Izb.-Zbojna, Hazinesa, N.-Kemence, B.-Ujlak, Barancs, Keszytén, Tiszaluc, T.-Terebes, H.-Németi, Agyidócs és F.-Körtvélyes községek 1892. évi pótköltségvetései, — továbbá a sztropkai, málczaei és göröginyei körjegyzőséghez tartozó községek pótköltségvetései, végre *O.-Liszka* községnek 1892. évi költségvetése oly hozzáadással, hogy a konstatait hiányok és hibák jóvátételéről pótköltségvetéssel gondoskodják, — végül jóváhagyattak: az e.-horvát körjegyzőségnek 1887—1890. évi, — a málczaei krj. 1890. évi és petrahai körjegyzőségnek 1888—1890. évi zárószámadásai.

Ezek során a három napra terjedő közgyűlés, elnöklő főispán ömeltóságának éltetésével, f. hó 12-én végződött. A jegyzőkönyvek a 16-án tartott hitelítő ülésben jóváhagyattak és meg-erősítették,

Vármegyei ügyek.

A kir. földmivelésügyi miniszter *Nyomárkay* Hugó kacsándi lakost és birtokost, a nagymihályi járásterületére az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

A vármegye statisztikai választmánya f. hó 20-án tartott ülésében tárgyalta a főorvosnak az 1891-ről szóló közegészségügyi jelentését és az ahhoz csatolt statisztikai adatokat. Érdekelni fogja nagy közönséget, hogy 1891-ben a születettek száma 10,897. az elhalálozottaké: 9158, volt és pedig férfi 4575, nő 4583; vallásfelekezetek közt elosztva a róm. katolikusokra: 3644. (4%) a g. katolikusokra: 2732 (3%) az agostai hitvallásúakra: 195 (3%) a helvét hitvallásúakra: 2005 (4%) végül az izraelitákra: 581 (1,9%) haláleset jut. — A kórallapotok voltak: mocsárgyeri láz, influenza, számar-kórhág, veres himlő, vérhas, vörheny, difteritisz és egyiptomi szembetegség. — A vármegye 3 közkórházában ápolást nyert 1567 beteg, az ápolás napjainak száma: 36,165, ami, átlagos számítás szerint, 23,145 ft 60 krnyi kiadással járt. — Beoltatott 12,193 gyermek.

Emlékezés Klapkára.

(Részlet „Vas Pista” költői beszély III-ik énekéből.)

Harci dal is zendült, lelkesedést keltve,
Szózatosan zengett *Vörösmarty* lelke;
Neki rivalt *Caucsor*, *Arany* is felbuzdult
S mélységes hangja, mint a vészharang kondult.

De kivált *Petőji*, ez a tüzes dalnok,
A ki honszerelmet bújósan dallott;
Kézben ő is karddal, ajakán hő dallal
Világot legyőzni kész volt a magyarral.

Honvédek szívében dala visszacsengett,
Trombita azzal szól, a dob azzal pergett;
Indulón azt zugta tárogató öble:
»Vesszünk el mi inkább, mint a hon, — előre!»

Hölgyek és leányok zászlókat himeztek,
Bajnokok fejére koszorukat tűztek;
Virágot hintettek utján a seregnek,
Honfiakkal együtt ők is lelkesedtek.

Hát a hős vezérek? Csupa láng az is mind,
Már a hir nevükre dicsőséget is hint;
Damjanics, e hü szív, szerzésának réme,
A veressipkások vakmerő vezéré.

Ott a tüzes *Perczel*, ki a horvát-népen
Szerette babérját, és hasonlóképen

Hírek a nagyvilágból.

Murányi gróf (*Ferdinánd* bolgár fejedelem) pár napig Tátra-Füreden időzött s onnan a *Koburg*-uradalmaakra utazott.

Németországban és Franciaországban a legáltalánosabb érdeklődés uralkodik a magyar nemzetnek ez évi június 8-iki király-ünnepé iránt. Már négy-öt nappal az ünnep előtt Berlinből is, Párisból is külön vonatok fognak indulni Budapestre a külföldről ide özőnlő vendégekkel.

Az osztrákok ellenséges indulattal fogadják sz új pénzérték szabályozására vonatkozó javaslatokat, mert, mint ők hiszik, az új pénzérték életbelépése Ausztriát másodrendű közgazdasági szerepre juttatná Magyarországgal szemben.

Hírek az országból.

Klapka György tábornok **Hullnak**

Hullnak, egyre hullnak — legjobbjai a magyarnak... A múlt héten *Baross* minisztert siratta el, most *Klapka* tábornok elvesztését gyászolja a magyar. — Ki volt *Klapka* György? Az 1848/49-iki szabadságharc hőroszai között a legelső egyike; annak a hősi kornak, *Kossuth*-tal együtt, legkimagaslóbb alakja; akkor a csaták óriása volt, később egy mondanakör hőse lett, kit még az ellenség is „legyőzhetetlennek” tartott. Neve aranybetűkkel ragyog a nemzeti történelemben, fegyvertényei örök hirt, dicsőséget biztosítottak számára az emberöltők emlékeztetésében. Zemplén földét *B.-Keresztúr*, *Tarcsal* és *Tokaj* határait kivitt fényes diadalokkal az ő fegyvereinek hatalma avatta az eljövendő közszabadság ígért földévé. *Szent-Tamás*, *Tápió-Bicske*, *Isaszeg*, *Nagy-Sarló*, *Komárom*, az 1848/49-ben lezajlott szabadságharc idejében a magyar fegyvereknek mindmegannyi diadalmas színterei, hervadhatatlan babérok teremnek az oltár számára, melyet a magyar Panteonban *Klapka* tábornok dicsőségére állít majd a nemzeti kegyelet... Hadvezéri működése a hősnem szünet meg a világi fegyverletétel után. Mikor *Komárom* várát, melyet a magyar szabadság oázisául fentartott, elhagyta s idegen földre költözött; *Kossuth* és *Teleky* társaságában, tagja maradt a forradalmi igazgatóságban s hadvezérül működésével örökbecsű szolgálatakat tett a rabláncokba vert nemzet szerencsés felszabadítására. Az 1867-iki kiegyezés után szívvel-lellekkel a Deák-párthoz csatlakozott. „Ha szerződést kötöttünk”, mondá, „meg is kell azt tartanunk... mert fegyverrel se vívhattunk volna ki többet, mint amit általa elértünk.” A szerb-török, később az orosz-török hadjáratok alkalmával *Klapka* volt nagymestere azoknak a haditerveknek melyek oly fényes diadalokat szereztek a török fegyvereknek. — Hetvenkét éves korában, váratlanul ütött végső órája. A hőst, ki annyiszor megszégyenítette a halált, szélütés ölte meg. Az országgyűlés képviselőháza koszorút küldött történelmünk kiváló alakjának, *Klapka* tábornoknak koporsójára, melyet Budapesten a *Deák*-mauzoleom tözsomszédságában helyeztek az örök nyugalom helyére. — A szabadságharc tábornokai közül az ő halálával már csak hárman élnek: *Görgey* Artúr, *Perczel* Mór és *Csics* János. A legnagyobb, *Klapka* tábornok, nincs többé — de emléke örökké élni fog s áldott lesz!

Teleki Sándor ezredes, *Bem* tábornoknak egykori kedves katonája, a híres *Garibaldista*, később valóságos *Robinson* *Cruzo*e, koltói kastélyában f. hó 18-án este elhunyt. Igazi szittya és

Görgey, az ifju, aki már Bécsig jár,
S a német sereget leveri kis híján

Honvédek szemei csillagokat látnak,
Mikor hírét hallják a dicső csatáknak;
Mikor nevét hallják sok jeles vitéznek,
Híroket hirdetvén zengő hadi ének...

Mindez ekkép volt hát s neked is „Vas Pista”
Csillagos egékbe lelkedet ez vont;
Ez tüzelte szived, míg csatára mentél
S míg bajtársaidal csodákat miveltél.

Első vitéz tetted az vala, mint hallám,
Mikor *Slikk* benyomult bortermő Hegyalján
S ketté vágni akart hadi utat ottan,
Mád, *Tarcsal*, *Keresztúr*, *Tokaj* aholott van.

Viadal folyt több nap, eleintén *Szikszón*
Hol az erős ellen gránáttüzet is szór,
S ujonc csapatokat már szörnyű veszélyel
Robbantja kegyetlen röppentyűje szélyel.

Már bomlik, zavarog a kicsinyebb tábor,
Félelem, ijedtség sincs ilyenkor távol,
S mint a sötét felhő a napot megszállja,
Komor gond borula *Klapka* homlokára.

»Ki csinál sereget, ha ez elvész, újra?
Avagy a győzőnek, vajj’, ki álljon utba?
Nem messze *Debrecsen*, ott a hon tanácsa,
Slikk, bizony ezt veszi azután csapásra!»

természet a legdemokratikusabb értelemben; kuruc magyar, ki nemcsak a grófi rangot, hanem még a neve végén álló *y-t* is fenhéjázásnak tekintvén, úgyszólván eldobta magától. Csak egyben volt hui: a honszeretben. Nyugodjék békében?

A koronázás évfordulójának örömmünnepe. A főrendi és képviselőház elhatározta, hogy a f. évi június hó 8-át, mint a koronázás évfordulóját, hálaadó istentisztelettel fogja megünnepelni s azután *Öfelségénél* testületileg mutatja be hódolatát. *Öfelsége*, a király, már június 6-án Budapestre érkezik.

A koronázás emlékünnepe. kántorbójt lett volna, de a pápa Magyarország összes katolikus híveinek megengedte, hogy a nemzeti ünnepen, június 8-án, húseledelekkel is élhetnek.

Uj titkos tanácsos. A király *Bánffy* Dezső bárót, a képviselőház elnökét, valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki.

A koronaérték megállapítása. Az új pénzérték rendezésének nagy műveletét őt törvényjavaslat rendelkezéseivel indította meg *Wekerle* Sándor dr. kir. pénzügyminiszter. A törvényjavaslatokat f. hó 14-én terjesztette a képviselőház elé. E javaslatok közül a koronaérték megállapítására vonatkozót dióhéjba foglalva ösmertetjük: Az eddigi osztrák érték helyébe az aranyérték lép, melynek számításánál nem a forint, hanem a korona lesz az alapegység, melynek váltópénze a fillér, tévén 100 fillér egy koronát. A királyi pénzverő-intézetben készítenek arany-, ezüst-, nikkell- és bronz-érmekeket, Aranyérmek lesznek a húsz- és tízkoronások. Amazok átmérője 21, emezeké 19 millimeter. — Az aranyérmek egyik lapjára jön a király egész alakja koronázási öltözetben s felirata lesz: *Ferenc József I. K. A. Cs. és M. H. S. D. O. Ap. kir.* (Isten kegyelméből ausztriai császár és Magyar-, Horvát-, Szlavon-, Dalmátországok apostoli kiralya), alul a pénzveretés évszáma. A másik lapra jön a magyar korona országainak egyesített címere az angyalokkal; körirata lesz *Magyar királyság*, értékjelzése lent: 20 korona, illetőleg 10 korona. — A régi ezüst egyforintosok egyelőre még forgalomban maradnak, de korona értékkel járnak, vagy is egy ezüst forintos két koronát fog érni. Uj ezüst váltópénz lesz az egykoronás és félkoronás, — nikkellből veretnek 20- és 10 fillérest, — végre bronzból 2 és 1 fillérest; egyelőre azonban még forgalomban maradnak a mostani 20-, 10-, 4, és 1/2 krajcárosok is, de koronaértékkel 40-, 20-, 8-, 2- és 1 fillért érnek. — Hasonlóképpen forgalomban maradnak a jelenlegi papírpénzek is, de névértéküknek minden forintja két koronával lesz számítandó.

Színház.

A négy hétre szabott szini évad, f. hó 17-én, fényes eredménnyel véget ért. Müpártoló közönség s pártolásra érdemes társulat elbucsztak egymástól — a viszontlátásra! A távozók kedves emlékeket visznek magukkal cserében a jó emlékekért, miket maguk után hagytak. Hir, szerencse, siker koszoruzza minden lépésüket mindenütt!

Az elmúlt csonka hétről szóló tudósításaink, melyeket térbeli szorultság miatt meg kellett csonkítanunk, ezek:

Szombaton, május 14-én, *Kis* molnárné, fel-emelt helyárrakkal, félig telt ház előtt. (Jobban hangzott volna, s ami főbb, hasznosabb is lett volna: rendes helyárrakkal, tömött ház előtt). *Radó* Antal Scribe „*Giralda*”-ja felhasználásával ügyesen (bár nagyon sikamlósan is), igazi magyaros karakterrel

Komor gond a vezért míg ekképen bántja,
Szállni huszárjait villámgyorsan látja?
Hegyen ágyu bömböl, gránát tüze omlik,
Láng és füst iszonyun ott összegomolylik.

De a vezér szive alig dobban hármat,
Már látja szemével, mit tesz a huszárhad;
Már látja, hogy elől Pista kardja csillan
Füstfelleg eloszlik s már csak a láng villan.

Lángja rohanásnak, sebes viadalnak,
Sereget megmentő huszár-diadalnak;
Mert Pista kardjától ott a tűzér elhult
Gyilkos, tüzes ágyuk torka is elnémult.

Van örömrivalgás magyarok közt mindjárt,
S mintha zivatarra kisüt a napsugár
Fü, fa, virág ujul, növekedik szebben:
Ugy nőtt a bátorság a magyar seregben.

Téli zimankó is üzte a kis tábort,
De Pista közöttük fényes napsugár volt;
Ifju bajnokoknak szívet ő tüzelte
Vitézséget öntött mindnyájukba lelke.

Meg is álltak ők már hősiösen bátran,
Tarcsalon és *Mádon*, az újabb csatákban;
Slikk őket szorítá, célját űzve bőszen,
Nagy hadát *Klapkára* rávetve egészen.

Harci ravaszághoz értett ez a német,
Egyik szeme, hogy vak, még se vak vezérnek:

Folytatás a mellékletben

szövegezte, — nem így *Sztojanovits* I., ki a zenei részt bágyadt inspirációval szerezte. A zene nyelvén csak egyetlenegyszer birt szívünkhez szólani: *Rác* Gyula (Oláh Péter főr) belépő dalával, mely nagyon hasonlít a »Ne sírj, ne sírj Kossuth Lajos« áriájához. — Pompás figura volt *Boross* háromházi és kengyelpataki *Bicsky*, András, a fejedelem főpohármesterének (ki mellesleg szólva apró elefántokat reggeliz és gyomorfájás ellen töpörtyús pogácsát nyeldes pirulával) mesteri alakításában. — *Halmay*-né, a fejedelem, hódító jelenség volt ma is; énekét, játékát, de főképpen ruganyos és elegáns táncát zajos tapsokkal jutalmazták. — *Ruzsinszky* (Celesztá) igen kedvesen énekelt. A többi szereplők: *Kantay*, *Rác*, *Szerdahelyi* igyekeztek emelni az est fényét, sikerét. — *Kendy* Boriskát (Bánki Eleonóra) animós táncáért külön megdícsérik. — Egyébként, mint már említettük is, az operet zenei szépségek dolgában szegényes. Csak a fejedelem entréjében, a csengetyűdalban és a rózsá románcában csillámlik föl megkapó eredetiség, a többi szappanbuborék s nem ragyogó poézis.

Vasárnap, máj. 15-én, két előadás. Délután *Mátyás* diák és a cinkotai nagy itce, gyermek-sereggel telt ház előtt. Sokan még ma is emlegetik *Boross* bácsi Vlad Marciját. — Este *A* suhanc *Halmay*-né jutalomjátékául. Habár a jutalomjáték darabválasztása nem volt tapintatos, mert Ujhelyben talán aranyért se lehetne kapni színházlátogatót, ki a *Halmay*-né páratlan Suhancát csak egyszer látta volna, mégis elég sűrűn benépesültek a padosorok. Józsit (*Halmay*-né) megjelenésekor zajosan tapsolták és minden jelenése után háromszor-négyszer is előhívták a kulisszák mögül. Tisztelői hatalmas koszorúval és négy virágcsokorral tüntették ki becézett kedveltjüket. — *Ruzsinszky* (Eliz) nagyszerű volt. Ujhely ilyen Elizt még nem halott, Ujhelyben Eliz még annyi és olyan hőszantartó taptot nem kapott, mint ő. — A szereplők szintén jól rutinálva játszottak, csak *Boross* (Bizot) volt bágyadt, ami nem csoda, mert rosszul volt szegény, s betegsége visszatartotta a budapesti vendégzerepléstől is, amin csak sajnálkozni tudunk, mert bizonyosan feltűnt volna ott is *A madarász* siket profeszorában. — né.

Hétfőn, május 16-án, az országosan ünnepelt művésznek, *Szerdahelyi*-*Prielle Kornélia* asszonynak vendégjátékául adták a minden ízében kedves Pailleron-féle vigjátékot, melynek címe: *Ahol unatkoznak*. A művésznő unokáját, *Lány* Ilonát is, ki végzett színész-növendék, magával hozta s együtt játszottak. A színültig megtelt ház szünni nem akaró tapssal fogadta a művésznőt s egy gyönyörű virág-kosárral lepte őt meg. Ez, az első megjelenéskor előlegezett taps, az egész darab folyamán meg-megújult *Sz. Prielle Kornélia* játékára, aki *Reville* hercegő szerepét a természetesség netovábbjával alakította. Pedig *Reville* szerepe nem könnyű szerep. Egy nőt ábrázolni, aki teljes életén át szíve sugallatára hallgat s azt követi minden tetteiben; kit az elrohanó évek tapasztalata tisztán látóvá tesz a szív ügyeiben; ki az aprólékos külsőségekből biztos alapossággal következtet anélkül, hogy pedánsná válnék, sőt épen ettől áll legtávolabb; ki törhetetlen akarat-erejével gyönyörűen oldja meg az összebogzott csomót: mondom, egy nőt ábrázolni, aki szív-jóságával, higgadtságával, mindenek felett pedig az ifjuság iránt annyi és odaadó szeretetével környezetének fonákságain felülemelkedik és a sok *kékharsányást* meg a férfiak közül az élet legszentebb hivatásáról megfélemedzőket kiábrándítja, igaz utra tereli,

Gyöngéjén a magyart mindjárt közrefogta,
Vasasokkal ifjú katonákat nyomta.

Ugy volt *Tarcsalon* is. Hogy nagy kódot észlel,
Sűrű ködön által nagy rohanást tézen;
A magyar seregnek közepibe tör be,
Szárnyát vasasokkal körítvén e körbe.

Van szörnyű riadás, a veszély is az most,
Vágja is a hurkot, tőri is a pallost
Szuronyal, kaszával neki tüzelt honvéd,
Sebesülve, csonkán, de úgy is harcol még.

Oroszlánverembe aki zuhan éjjel,
Igy volt most a német iszonyu veszélyben;
De a száma gyűzi magyarokat kétszer,
Ebbe bizkodott *Slikk*, küzdve hideg észszel.

Hullott bár a német, sok kettő is egyért,
Kivált a huszárok szabták így a harcért,
De mégis a magyar ha ellhull is szálig,
Németnek a csata győzelmére váiik.

Látja ezt Vas Pista, nosza nemis késik,
Kétszázad magával nagy rohanást készít;
Ködön át előtör rémes robogással
S gyalogost szétszórja hamaros csapással.

Mintha parancsolna egy *eszednek*, úgy szól,
Mikor oroszlánként már közepen harcol;
Föl is ér ezerrel ilyen bajnok száz is,
Slikk, ha kód nem volna, kódot látna már is.

nem lehet könnyű sőt nagyon is nehéz feladat. *Prielle* hercegnőjének minden mozdulata, hangjának minden modulációja, beszédes szemeinek minden egyes tekintete annyira élethű, annyira természetes, annyira szívhez szól, hogy, hallva őt, azt képzeljük, hogy velünk *társalog* s nem azt, hogy nekünk *játszik*. — *Lány* Ilona (*Williers* Susanne) méltó tanítványa nagyanyjának. Játékában sok van a *Sz. Prielle* Kornélia alakításából; de ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy utánzó. Nem! Sok eredetiség is van benne; mellette utmutatóul ott áll az utólrhetetlen mesternő — *Prielle*. Az est sikerét iparkodtak emelni: *Kazaliczky* (Bellac), kinek nem ártott volna egy kissé tisztességesebb frakkot felvenni ezen az estén; *Szatmáry* (Roger) és *Szerdaheli* (Raimond Pál); a nők közül: *Kendy* B. (Jeanne), *Szentessy* I. (Ceran grófnő) és *Gyurman* A. (*Watson* Lucy). Játékuk egybevágo volt.

Kedden, május 17-én, a társulat búcsú-fellépésül és *Sz. Prielle* Kornélia utolsó vendég-játékául *Aesopus*. *Rákosi* Jenőnek ezen költői szépségekben gazdag, magasztos nyelvezetű, de kissé vontatott és szétfolyó eszelekményű darabját szintén telt ház nézte végig. Sajna, hogy ezen darab megjatszására nem mondhatjuk el azt, hogy egybevágo, összhangzatos volt; mert bizony színész-uraimék azzal tüntettek, hogy nem tudták szerepüket. Ez, egész természetesen, még inkább feltűnő volt a nagyművésznő magával ragadó játéka mellett. *Sz. Prielle* Kornélia (*Trundusia*) a mai este ismét egygyel szaporította el nem évülő babérjainak megolvashatatlan sokaságát. Ha tegnap csodálatba ejtett higgadtsága, nyugodt élemedettsége: ma elragadótt bennünket az a fiatalos mozdulat, rugékonyság, tűz, mely a mindenáron férjet szerző ballada-költőnőt, a rútarú és élemedett korú szerelmes lánynyal, *Trundusia* személyesítőjében elválaszthatlanul összeforrasztja. A kacagásig hűen tüntette elénk az önmagával eltelt költőnőt, ki magáírta balladáiba és a szégyenlős aggszűzét egy-személyben, ki a férfiakba szerelmes. Mindegy neki bárki: csak *férfi* legyen. A hétköznap piacáról (mert, én istenem! hány ilyen szerelmes szűz van ma!) elesett ezen alak *Prielle* alakításában érdekessé, szimpátiussá vált. Ma tűnt ki igazán, mily remek az a hanganyag, melylyel *Prielle* rendelkezik, hogy szavatait elmondja. Ritka behizelgő szaváló-hang ez, mely elbájol, élringat s elandalít. Különösen kitűnt a találkozás jelenetében, amikor a töle megszökött *Diodor* helyett *Castust* (*Halmay*) megfogja s ennek mintegy erővel a nyakába varrja magát. Főlséges egy alakítás volt, melyet feledni nem egyhamar fogunk! — Ügyesen mozogtak s elég jól játszottak: *Szatmáry* (*Diodor*), *Gyurman* Aliz (*Eróta*), *Kazaliczky* (*Aesopus*), *Szentessy* (*Nycia*) és *Kendy* B. (*Tamia*). — A fejedelem, *Győre*, kordován-bőr magyar csizmában csoszogott s kötőse alól szemekinket olykor-olykor nagy merészen célba vette a *pisztoly-nadrág*, melynek kirojtóldott alja még azt is elárulni látszott, hogy már a harmadik kapituláció végét szolgálhatja.

A jól foveált társulat nevében így bucsuzott el a direktor: A mai előadással működésemet befejezve, elmulaszthatatlan kedves kötelességemnek tartom S. A. Ujhely város és vidéke n. é. közönségének ez idényben tanusított meleg rokonszenve s pártfogásáért hálás köszönetemet nyilvánítani. Teljes tisztelettel *Halmay* Imre, színigazgató.

S. A. Ujhelyből Miskolcra ment a társulat, nyolc estéből álló ciklus-előadásra. Miskolcra Egerbe, onnan Gyöngyösre, innen Hevesbe men-

Meghökken a német, csatasora rendül,
Slikk maga is indul a veszélyes helyrül;
Hátra arc! a jelszó, de a huszár nyomja,
Arkon át, tuskön át veri egyhúzómba.

Mint az üzött vadkan agyarával kapkod,
Maga *Slikk* is ekkor jobbra-balra csapkod;
De kardját Vas Pista a nyakába ölti
S fekete lováról le a földre dönti.

Hej! Szép egy paripa! Pista kapja féken,
Istenadta vén tiszt, mi ehez most nékem?
Gondolá a vitéz, fel is rivalg büszkén:
»Fuss ebadta német, most gyalog a tuskén!«

Megsebzé a vezért Pista szilaj gunyja,
Pedig nagy lélekkel volt az párosúlva;
Tehetlent nem sújt, de meg azt se tudván
Hogy maga *Slikk* volt az, akivel csak úgy bán.

Ez el is futott hát, mikor az ut tágult,
Mig! a vitéz *Kóburg* vasas után száguld,
Diadalt szerezvén a magyar seregnek
S rettentő hirnevet a huszári rendnek.

Ilyeket tett Pista mindjárt eleinte,
Klapka rá ezekért csókokat is hinte,
Mert csakhogy menekült most egyszer a német,
Debreczenbe utat nem keresett többet.

Fejes István.

nek, ahonnan augusztus felyamán elzónáznak Kis-Várdára, s ha kalkulusaikban nem csalódnak, (ne is csalódjának) szeptemberben pár hétre, akkor már mint télére szervezett és megerősödött társulat, megint visszakerülnek Ujhelybe.

A viszontlátásra!

Külömfélék.

(Kegyes adományok.) Ófelsége a király, kabinet irodája utján: *Hodlobay* Antal brunszyczai, — *Bacsinszky* András felső-olsvai, — *Petrasovics* József hoztoviczai g. k. lelkésznek 30—30 fót, — *Mihalics* Péter nyágói, — *Babják* Pál o.-krucsoi, — *Brenyó* Vazul ulicsi, — *Lukács* Mihály vásárhelyi, — *Vrabely* János brunszyczai, — *Zsarkovics* András hom.-rokitói g. k. tanítóknak pedig 15—15 fnyi kegyes adományt küldött,

(Császári és királyi kamarás.) A *Budapesti Közlöny* tegnapi száma a következő királyi elhatározást hozza köztudomásra: Csabacsüdi *Dóka* Gyula, szolgálaton kívüli viszonybeli honvéd-hadnagynak a cs. és kir. kamarási méltóságot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. — Az új méltóságos úr, mélyen tisztelt barátunk s úgy is, mint lapunknak volt szerkesztője, fogaddja mindnyájunk részéről legőszintébb szerencsekívánatunkat! Vármegyénk díszére és javára sokáig éljen! (Személyi hir.) *Bihar* Ferenc, fejedes, a 10-ik honvédezered parancsnoka az itten állomásozó honvéd-zászlóalj megvizsgálása céljából f. hó 17. és 18-án városunkban időzött.

(Kinevezés.) *Mészáros* István ujhelyi joggyakorló, a gálszécsi kir. járásbíróshoz aljegyzővé neveztetett ki.

(Baross-rekviem.) A helybeli főgimnázium tanuló ifjusága, élén a tanár-karral, megható módon róttá le kegyeletét f. hó 16-án d. e. a nemzet nagy halottja, *Baross* Gábor iránt. Az említett nap reggelén 8 órakor a tanuló ifjuság, val-láskülönbég nélkül, a piaristák templomába vonult, hol főt. *Mészáros* János, elemi iskolai igazgató, ünnepies nagy misét mondott, mely ténykedés alatt a főgimnázium dalos-egyesülete szebbnél-szebb gyászdalokat énekelt. A sz. misét megelőzőleg az egyes osztályokban az osztályfők ismer-tették meg az intézeti ifjusággal a gyász-ünnep jelentőségét.

(*Klapka* György tábornok) lelkiüdvéért S. A. Ujhelyben tegnap d. e. gyászistentisztelet volt a r. k. kemplomban. Az engesztelő szent-miséelő-zatot *Prámer* Alajos prépost, nem törődve egészségének megrendült állapotával, ő maga, ki az 1848/49-es időkben szintén szerepvívó volt, mutatta be az élet és halál szabados urának. Az élővirágkoszorúkkal gazdagon felékesített ravatal az Ujhelyben élő 48/49-iki honvédek álltak körül, mély meghatottsággal. Hátuk mögött a padosorokat résztvevő közönség népesítette be.

(*Andrássy*-alapítvány.) Az országos magyar iskola-egyesület értesítette a vármegyét, hogy *Andrássy* Gyula g. f. alapítvány címen öt évig évenként 400 fót fog a magyar nyelvet és népevelést Zemplén-vármegyében terjesztő egyesület rendelkezésére bocsátani, éspedig oly célból, hogy évenként *Andrássy*-jutalomdíjképpen két 100—100 ftos és négy 50—50 ftos jutalomösszeg osztassék ki a magyar nyelv tanítása érdekében kiváló ügybuzgalmat kifejtett vármegyebeli tanítóknak és óvónőknak.

(Kitüntető figyelem.) A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyesületének igazgató-sága részéről *Csekonics* Endre g. f. öxcíája *Dókus* Gyulát, mint a v. k. egyesület zempléni megbízottját, vármegyeyi főjegyzővé történt megválasztatása alkalmából igen meleg hangú sorokban üdvözölte.

(Az időjárás) az egész hét folyásán szeles, esős és hives volt. Május szűgyenére legyen föl-jegyezve, hogy az öregebb urak nemcsak belekényszeredtek a téli kabátba, hanem pár napon át még szorgalmasan fűtettek is. Midőn e sorokat irtuk (szombat d. u. 3 óra) olyan sötétség támadt, hogy lámpát kellett gyújtani. Hatalmas villámlás és dörgés közt zuhogó eső volt.

(Nyári mulatság.) Az ujhelyi olvasókör f. hó 19-én tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy ezidei nyári mulatságát június hó 19-én, kedvezőtlen idő esetén 26-án a Torzsáson fogja megtartani. A mulatságra külön meghívók fognak szétküldetni.

(A zónaidő) f. hó 15-étől kezdve S. A. Ujhelyben, hatósági intézkedés révén, életbe lépett.

(Betöréses lopások.) *Reichard* Dávid bórkereskedő papsor-utcai háza utcára szolgáló pince-házának ablakát f. hó 18-án éjjel ismeretlen tettes betörte s onnan nyolc pár cipőt ellopott. Másnap egy közeli ház udvarában folyó építkezésnél foglalatosskodó kőmivesek a törmelék között eldugva megtalálták a lopott tárgyakat. Egy kendő, melybe az ellopott cipők csavarva voltak, a korpusz delikti, melynek nyomán a rendőrség a tettest kipu-

1 liter 22° ammoniakot öntünk hozzá. A folyadék erre zavarodni kezd és halványkék színt vesz föl, s ha az összes ammoniak már egészen bele van öntve, a folyadéknak meg kell tisztulnia és intenzív ultramarin-kék színt fölvennie.

Ha a folyadék nem tisztul (különösen abban az esetben, ha csak 1 liter ammoniakot használunk) akkor még több ammoniakot kell hozzá önteni, míg a tisztulás be nem következik.

Ez az anya-oldat 200 liter vízre elegendő.

IV. *A jegeces azurin oldata.* A jegeces azurin a peronospora elleni védekezéséhez való alkalmazhatóságára nézve hazánkban csak a keszthelyi gazdasági tanintézet szőlőjében tétetett rendszeres kísérlet.

Ezen, valamint főképen Ausztriában a múlt évben tett kísérletek eredményéről szóló jelentések reményleni engednek, hogy a jegeces azurinban a szőlőmiveltők a peronospora elleni védekezéshez szintén használható szer birtokába jutnak.

Az azurin, főbb alkotórészeire nézve nem egyéb, mint „Eau céleste”, melynek vize elpárologtatott, vagyis, ha a jegeces azurin vízben feloldatik, Eau céleste (a rézgálic és ammoniak keveréke) áll elő.

A jegeces azurin alkalmazását egyszerű kezelhetősége és tisztasága teszi ajánlatossá.

A jegeces azurinnal egy hektoliter vízre 200—250, esetleg 300 gramm használható, a kisebb adag az első (praeventív, vagyis virágzás előtti) permetezésnél, a nagyobb adagok a későbbi permetezéseknél az esetben, ha a betegség erősebben lépne fel.

A jegeces azurin egy kilogramm anyagot tartalmazó dobozokban bocsátatik forgalomba. Minden dobozban öt csomag van, a melyek mindegyike 200 gramm, vagyis a legkisebb adagnak megfelelő jegeces azurint tartalmaz.

Az oldat elkészítése végett egy csomag tartalma (200 gramm) egy hektoliter vízben feloldandó s az oldat jól megkeverendő, míg egyenletes kék színű lesz.

Ha a közép erősségű oldatot kellene alkalmazni, legcélszerűbb három csomag tartalmát (600 grammot) két és fél hektoliter (250 liter) vízben, ha pedig a legnagyobb adagnak megfelelő oldat készítené, három csomag tartalmát (600 grammot) két hektoliter vízben feloldani.

A jegeces azurin használatilag a nedvességtől megóvandó. A permetezés csak napfényes időben teljesítendő, a mikor a szőlőlevelek már felmelegedtek.

Kíváncsok, hogy a jegeces azurin hatásának különböző viszonyok közt teljesen megbízható kipróbálása végett a szőlőbirtokosok az egyéb keverékek és oldatok mellett párhuzamosan ezt a szert is alkalmazzák.

V. *Tiszta rézgálicoldat.* Ezen oldatban 100 liter vízre fél kilogramm rézgálicot használunk, bár vannak egyesek, kik még ezt is erősnek tartják s 100 liter vízre legfeljebb 300—400 grammot vesznek.

E szernél is úgy, mint az Eau célestenél (lásd a III. pontot) egy „anyaoldat”-ot készítünk, úgy, hogy 10 kgr. rézgálicot 50 liter vízben feloldunk. Tehát az anyaoldat minden literjében 200 gramm rézgálic van (10 kgr.: 50 = 0.2 kgr.) Ha olyan folyadékot akarunk készíteni, melyben 300 gr. rézgálic legyen, akkor 100 liter vízre az anyaoldatból másfél litert, ha pedig 400 grammot, akkor két litert veszünk.

Az utóbbi három keverék (III., IV. és V.) a legfinomabb permetezést igényli, mert ha nagyobb cseppekben hull a levélre, ez esetleg megperzselődhetik tőle.

Az itt elősorolt folyadékokat erre a célra való eszközökkel, az ugynevezett permetező gépekkel, melyek a folyadékot ugyszólván szétporlasztják fecskendezzük a tőkékre. Igen kis szőlőkben, hol gép nem fizetné ki magát, finom kézi seprővel is lehet dolgozni.

Sokféle permetező gép van, melyek részint tartósságukra, részint a permetezett folyadék szétporlasztására nézve egymástól különböznek. Az eddigi tapasztalatok szerint leginkább megfelelő gép a Vermorel-féle „Éclair”-permetező, mely más forrásokon kívül, a magyar mezőgazdák szövetkezeténél is Budapesten (Köztelek) 20 forinton kapható. Ugyancsak itt kapható a földművelésügyi ministerium intézkedése folytán az azurin is, a beszerzési áron kilogrammonként 1 ft 60 krért, valamint rézgálic is.

A permetezéstől csak akkor várhatunk teljes sikert, ha a peronosporát megelőzzük, vagyis, ha az első permetezést május végéig befejezzük.

Virágzás idején, vagy esetleg a szénkénegezéssel együtt egy időben is lehet permetezni; közvetlenül a kötözés után azonban ezt tenni nem tanácsos, hanem be kell várni, míg a levelek néhány nap múlva ismét visszanyerik természetes helyzetüket.

Nedves vagy esőre hajló időben is dolgoz ha tunk, csahhogy ilyenkor azt kockáztatjuk, hogy hirtelen támadó sűrű eső lemossa a keverék cseppeit, mielőtt megszáradhattak volna. A jegeces azurin oldata azonban kellő hatás végett csak napfényes időben alkalmazandó, miként ez már fennebb megemlítettett.

A permetezést évenként rendszeresen háromszor végzik, az első május végéig, a másodikat egy hónappal később, az utolsót a második permetezés és a szüret közötti idő közepén.

A hol az első permetezés elmaradt s nyomára jövünk később a peronosporának, s ha július végén vagy augusztus elején permetezünk először, akkor a rendszeres erősb rézgálic-oldat, illetőleg a jegeces azurinnak a legnagyobb adag szerint (egy hektoliterre legalább 300 gramm) készült oldatát használjuk.

A tőke-sorokat mindkét oldalon be kell fecskendezni és lehetőleg a fürtökre is juttatni még virágzás idején is.

A bordeauxi-, a szoda- és rézgálic-, és a rézgálic meg ammoniak-keverékből kell egyszeri permetezéshez egy kat. holdra 230 liter és egy magyar holdra 170 liter; a tiszta rézgálic-oldatból egy kat. holdra 575 liter és egy magyar holdra 30 liter; végre az azurin oldatból egy kat. holdra 40—700 mliter és egy magyar holdra 380—520 liter Budapest, 1892. évi április hóban.

Kos-eladás.

Gr. Széchenyi Sándor és társai upori gazdaságában 30 db. 1 és fél éves, teljesen kifejtett, tenyésztésre alkalmas Rambouillet-vérű kos eladó, darabja 15—40 ft közötti árárt. A kosok június 6-ig láthatók gyapjában. Upor vasúti állomás a majortól 2 percnnyire van. 1—3

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Figyelmeztetés Zemplén-vármegye szőlőtermelő közönségéhez.

Tisztelettel figyelmeztetem a vármegye igen tisztelt szőlőtermelő közönségét, hogy a múlt év őszenek tanúságai szerint oly veszedelmes „peronospora viticola” nevű penészgomba elleni védekező fecskendezés ideje közeledik; védekezni akarók tehát a szükséges anyagok és eszközök beszerzése iránt már okvetetlenül intézkedjenek.

Az első fecskendezés közvetlen a szőlővirágzása előtti időszakban lesz megejtendő, de ha valaki ez időre el nem készülhet, a fecskendezést minden későbbi időre elhalasztandó, a virágzás ideje alatt is folytatni lehet.

A védekezésre a rézgálic és mésztejkeveréket képező bordói (bordeauxi) folyadék bizonyult eddig a legsikeresebbnek.

Ha valamely község vagy érdekeltség óhajtaná: megkeresésükre szívesen ajánlok a védekezési eljárásnak személyesen, vagy valamely szakértő megbízottam által való helyszíni bemutatására is, feltéve, hogy a szükséges anyag és fecskendő rendelkezésemre bocsátatnak.

Végül ugyanez alkalommal közhírré kívánom tenni még azt is, hogy maholnap már a szőlő szőlő ótások ideje itt lesz, s hogy községek megkeresésére a rendelkezésemre álló csekély időhöz képest szőlőszőlő ótási tanfolyamokat is készségesen tartok.

Tarcalon 1892. évi május hó 15-én.

Kosinsky

m. k. vinc. isk. igazgató.

Nyilt-tér*)

ABONYI GIZELLA

S.-A.-Ujhely.

FRIEDMANN FARKAS

H.-Szoboszló,

jegyesek.

Szolyva

Legerősebb natrontartalmú savanyúvíz. (84 r. kettő szénasavas natron 10,000 r. vízben), túlságos gyomor-savkényszer, gyomorégés és a gyomor számos egyéb bajai ellen.

Kizárólagos szállítók

MATTONI és WILLE, BUDAPEST.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

A szerkesztő postája.

J. L. urnak — S.-Patak. Kész örömmel, nagyon szívesen intézkedünk óhajta szerint. A most közlöttekért köszönet, az erős megrövidítésekért pedig bocsánat.

F. J. és A. A. urnaknak — Helyben. Kinyomatás és terjesztés végett küldjék el az újhelyi „amerikai nyomda”-ba.

Felelős szerkesztő:

DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTE ELEMÉRNÉ.

Hirdetések.

Elemi és gimnáziumi tanulók legjobban sajátítják el a német nyelvet Szepesváralján. Rendszeres oktatás, jó ellátással **Augusztiny Elek** polg. isk. tanítónál. Gyöngéledőknek üdülő hely. 1—3

14641. I. a. 92. szám.

Fürdőmegnyitási hirdetmény.

A rank-herlányi fürdőben a fürdő-évad f. évi május 15-én nyitattik meg.

Ezen tüneményeszerű időszak szökőkút által széles körben ösmeretes fürdőnek égvényes, konyhasós, vasas, savanyu vizei kitűnő sikerrel alkalmaztatnak vérhiánynál, sápkóránál, gyomor és tüdőhurutnál stb. Orvos az idegy alatt helyben lakik. Pósthivatal helyben, közelebbi távirdaállomás Kassa, Gálszécs; társaskocsi közlekedés Kassáról és vissza, kényelmes olcsó lakások, kitűnő konyha. A fürdő levegője egészséges, dus ozontartalmu, klimája szelid. Bővebb felvilágosítással a fürdőgondnokság szolgálанд.

Kassán, 1892. május hó 10-én.

2—3

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Csúsz, köszvény, tagszagatás, fejfájás, csipőfájdalom, hátfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-fele

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-nyhító szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 70 krért. Minthogy utánzások léteznek, ennél fogva mindig határozottan:

„Horgony-Pain-Expeller” kérendő.

Ügyvédi

irodámát Bodrog-Szerdahelyről folyó évi májcs 1-től S.-A.-Ujhelybe (Hornyai ház) tettem át.

Mindennemű peres és perenkülvü ügyekben a jogi védelmet elvállalom, ingatlanokra kölcsönt eszközök, s bármely ügyben jogi tanácsccsal szolgálók.

Szép Gedeon,
ügyvéd.

Fürdő megnyitás.

Szives tudomásvétel végett közhírré tétetik miszerint a méltóságos gf. Széchenyi Sándor uradalmához tartozó nagy-toronyai fürdőben az évad f. évi május hó 8-ik napján veszi kezdetét.

A fürdő kezelőség.

3—3

Tisztán kölcsönös részvényesei nincsenek.

Az összes nyeresemény a biztosítottak javára esik.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság

(alapítottat 1843.)

826 millió frank

biztosítéki alapjával

a legnagyobb pénzintézet a világon.

Biztosít emberi életet a legkülönbözőbb és legelőnyösebb módozatok szerint.

Prospectussal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál

A VEZÉRIGAZGATÓSÁG

(Magyarország és a szomszéd tartományok részére)
BUDAPEST, BÉCSI-UTCZA 5.

Hirdetmény.

Ő császári és apostoli királyi felségének
1892. január hó 8-án kelt legfelső elhatározása folytán ezennel megindítatik a
XVI. magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme
a »Magyar Hírlapírók nyugdíjintézete,« a székelvudvayhelyi »Mária Valéria« gyermek-
kert, az országos közegészségi egyesület samaritánus bizottsága, a fümei gyermekmenház,
a vagyontalan m. kir. hivatalnokok özvegyei és árvái részére alakítandó alap, a máram-
szigetűi kórház, a Temesvárott tervezett kórház, a budapesti általános poliklinikai
egyesület és a munkácsi kórház javára fog fordítani.
E sorsjáték összes 3135-ben megállapított nyeresiményei az alább következő játékterv szerint
160,000 forintra ragnak és pedig:

1 főnyeresimény	60,000 fital	4 ¹ / ₂ -os adó- mentes ma- gyarországi	300 nyeresimény egyenként 50 fital 15,000 ft.	készpénzben
1 nyeresimény	10,000			
3 ny. egyenk. 5000 fital 15,000				
10 »	1000	földtehermen- tesítési	3000 sor. nyeresim. egyenként 10 fital 30,000 ft.	
20 »	500	kötvényben		
100 »	100			

A húzás visszavonhatatlanul 1892. évi június 23-án történik.

Egy sorsjegy ára 2 forinttal o. é. megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lotto-igazgatóságnál Budapesten (Pest fővármház félelelet), hová
a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-
só- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi »Mercur«-nál és minden városban
és nevezetesebb helyiségben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapesten, 1892. április hó 1-én.

M. kir. Lottó-igazgatóság.

Figyelemre méltók!

FIGYELEMRE MÉLTÓK!

A tavaszi és nyári idényben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok:
melyek **HOFFMANN BÉLA** az »Arany Oroszlánhoz« címzett ungvári
gyógyszertárban, eredeti előirat szerint készítve, nagy kelendőség
miatt folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAM ARCKENŐCS“
„LILIAM MOZSDÓVIZ“ és
„LILIAM SZAPPAN“

Mindannyi külön és együttesen a szeplő, rájfolt,
pattanások, bőrtisztatlanság, bőrtakák (mitesser) ellen
kitünő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAM HÖLGPOR“

a legjobb s legújabb arczpor; mely mindennapi használat mellett
is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül, hogy fel-
tűnnék kiűnően tapad, s az arcznak természetes üde szint kölcsö-
nöz! Kapható fehér, rózsá, és créme (barnáknak) színben.

Zemplénnemgye és környékére egyedüli raktár:

KINCSESSY PÉTER gyógyszerháza

az »Üdvezítő«-ház S.-A.-UJHELYT, a fővezén.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adnak bárkinek s postai megrende-
lések pontosan eszközöletnek.

Figyelemre méltók!

Elővigyázat a
ZACHERLIN

rovarpör vásárlásánál.

Vevő: Nekem nem kell
nyitott rovarpor, mert én Zacherlint
kértem! Ezen különlegessé-
get joggal dicsérhetik, mert ez a
legkitünőbb irtószert minden rovar

ellen, és ezért csakis: »Zacherl« névvel ellátott lepecsételt üveget fogadok el!

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhegyben: Szentgyörgyi Vilmos,
Zlinszky József, Kincsesy Péter, Rei-
chard Gyula, Behyna test., Cs. Buday
Ákos, Bárzy Béla, Grünbaum M. Klein
A. Reichard testv. Éliás Imre és Klein
Henriknél.

Homonnán: Pápay P., Szekerák A. és
Walachek Ignácánál.

Varannón: Gaál Sándor és Cseri Her-
mannál.

Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó
Lászlónál.

Szerencsen: Rochlitz Dezsőnél.

Tokajon: Reiner D., Olay Lajos, Deka
Soma, Czigány Béla, Grosz Izrael és
Frisch Vilmos.

Nagy-Mihályban: Marmorstein Eugen,
Glück Mór és Tolvay Imrénél.

Tállya: Sichermann és Jakab fiánál.

Bikszádi gyógyfürdő

Szatmár megyében.

Megnyitás május 15-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyu víz kitünő hatású heveny-
és idült gyomor- és bél hurutban, a légző szervek hurutos bán-
talmaiban, máj- és epe bajokban, vese- és húgyhólyag betegségei-
ben; kitünő aranyér, sárgaság és lépdeganat ellen.

Ezen évben nagy átalakulások történtek ugy a fürdő szé-
pészeti, mint gyógyberendezését illetőleg.

A fürdőben ivó-, fürdő- és belégző gyógymód alkalmaztatik.

Savó kura. — Hidegvíz gyógyintézet. — Zuhanyok.

A betegek szórakoztatásáról kellőleg gondoskodva van

Vasuti állomás Szinyér-Váralja és Técső, hol alkalmas kocsik
kaphatók; bármely állomástól 2¹/₂ óra alatt a fürdőt el lehet érni.

Helyben fürdő- orvos és posta.

Gyógyfürdő igazgatóság

GAZDASÁGOKNAK

ajánlunk a közlegő cséplési évadhoz locomobil fűtésre
kitünően alkalmas

királdi akna- és darabos szenet

a legjutányosabb árban, minden állomásra szállitva.

Megrendelések intézendők

a magyar általános közszénbánya részvénytársulathoz

Budapest, V, váczi körut 46.

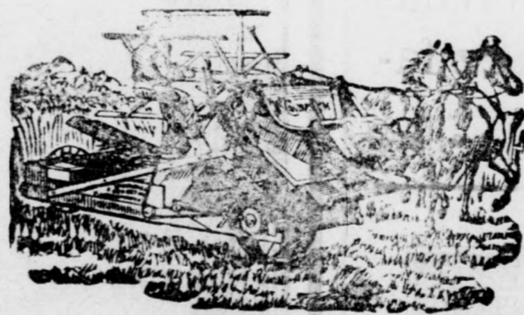
HIRDETMÉNY.

A »Nyulhoz« címzett vendéglőben S.-a.-Ujhelyben
(Rákóczy-utca 722. szám) kaphatók mindenféle finom italok jutá-
nyos árak mellett, ugymint cognac, rum, szilviorium, törköly,
borovicska mindennemű likörök, thea, sör stb. Különösen pedig
természetes állapotban kitünő és zamatos fehér és vö-
rös asztali peccsenye, szamorodni, asszu és siller bo-
rok literenkint 40 krajczártól 5 forintig.

Ugyanott kaphatók a jelzett borok nagyban is, azaz hordó
számra, a vidékre azonban csak 10 literen felőli mennyiségben
szállitattik, mely borok természetes minőségeért kezes-
séget vállal

20

Abonyi D. Mór.

McCORMICK

fűkaszaló és aratógépek

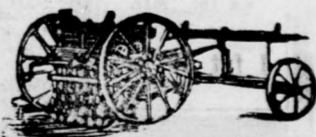
kéveköttövel vagy anélkül.

A „legjobbakk a világon.“

Magyarországban magában, 600 darabon felül
van működésben.

15-20

Kaphatók

Grosz Vilmos-nál S.-a.-Ujhely

vaskereskedés és mindennemű gazdasági gépek raktára.

7-8

Keil Alajos-féle

PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára frt. 1.35 kr.
1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

egjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög
ára 60 kr., mindenkor kapható:

Behyna Testvéreknél, S.-a.-Ujhely.